

Franz Chocholatý Gröger

Krátký přehled dějin Slezska a národnostní otázky regionu

Přednáška v Krnově 5.9.2009 v rámci setkání „Zbořit hradby mlčení“

Vážené dámy a pánové,

byl jsem požádán přítelem Pavlem Neústupným, abych přednesl krátký přehled dějin Slezska a národnostní otázky regionu. Protože mé rodné Slezsko je velké, rozhodl jsem se zaměřit na část bývalého rakouského Slezska vzniklého r. 1742 a to na Opavský kraj, tak jak ho vyhradil Dr. Ladislav Hosák ve svém Historickém místopisu země moravskoslezské z roku 1937. Tento Opavský kraj v sobě zahrnuje Knížectví opavské, Knížectví krnovské se status minor Bruntál a Albrechtice a českou část Knížectví nisského, tedy v té době politický okres Frývaldov, tedy na území, které zůstalo Rakousku po vratislavském míru. Do Knížectví opavského patří Hlučínsko a Hlubčicko, od roku 1742 tvořící součást pruského Slezska, u Hlučínska do roku 1920, u Hlubčicka do roku 1945. Do Opavského kraje byla zařazována také moravská enkláva Osoblažsko patřící do politického okresu Krnov. Bohužel musím vynechat dobu nejkrásnější a to období opavských Přemyslovců od 1318 do 1521, tedy období, kdy tento rod ovlivňoval dějinné události nejen Slezska a Moravy, ale celé Koruny české.

Druhá kolonizační vlna přichází okolo poloviny 13. století a je částečně ovlivněna tažením Tatarů přes Slezsko r. 1241 a rusko-polským vpádem r. 1253, které vedly k úbytku obyvatel. Byly to především důvody hospodářské, které vedly krále, slezské vévody, církevní instituce a šlechtu ke kolonizaci půdy německými kolonisty. Tato druhá vlna zasáhla rovněž oblast nynějšího Osoblažska, Opavska a oblast nisko-otmachovskou. Je-li typickým rysem první kolonizace plužina, zvaná délková, je originálním typem druhé vlny lánová lesní ves. Na zakládání tohoto nového typu se podíleli především Němci, o čemž svědčí jména obcí zakončená na -dorff, -wald, -hau. Tuto kolonizaci v naší oblasti podporoval panovník /resp. opavský vévoda/, olomoučtí, vratislavští biskupové a jejich manové, kláštery a kapitula. Vznik měst spadá z největší části do 12. a 13. století, některá byla založena až ve 14. století (Bílovec, Klimkovice). Města vznikla často na místě starých osad (Osoblahy, Odry), nebo vedle nich byly nově založeny Fulnek, Bruntál, Cukmantl, Horní Benešov. Kolem roku 1500 bylo zcela německé osídlení v oblasti Jesenicka, Osoblažska, Bruntálska, západního Knovska, Hlubčicka, části Bílovecka, oblast Vítkova, Oder a Fulneku. Jestliže hlavní jádro městského obyvatelstva /kupci a řemeslníci/ byli výlučně či později s převahou Němci, neplatí to o obyvatelstvu jako celku, které v pomocných silách náleželo alespoň zčásti k národnostem slovanským. S postupem doby, zvláště v oblastech, kde okolní venkovské obyvatelstvo bylo slovanské, proniklo i do zámožnějších vrstev domácí obyvatelstvo a na druhé straně německé ostrůvky podlely často slovanizaci. Musíme si však uvědomit, že jazyk listin je nám svědectvím pro národnostní vývoj teprve tehdy, až byla dána možnost sepisovat listiny v různých jazycích. Česky psaná listina je nám tedy svědectvím, že nejen smluvní strany, ale především správa města byla v rukou lidí hlásících se do okruhu české kultury. Není však důkazem o českém, resp. převážně českém obyvatelstvu města či kraje, ale jenom důkazem toho, že správa je v rukou lidí užívajících jako spisovného jazyka češtinu a opačně. Jazyk listin potvrzuje jenom to, v jakých rukou byla tamní správa. Na Opavsku je první český zápis v knihách předních z roku 1420, od 1430 jsou knihy soudní psány pouze česky a od založení nových zemských desk 21.11. jsou tyto vedeny česky, na Krnovsku se stává čeština výhradním jazykem zemských zápisů roku 1420. To vše o více než sto let před Královstvím českým. Vypuzení Židů z Knížectví krnovského, opolského a ratibořského za vlády Hohenzollernů bylo počátkem jejich vystěhování z území celého Slezska. V polovině 16. stol. byla vydána nařízení císaře Ferdinanda o zákazu pobytu Židů ve Slezsku a roku 1582 zakázal český král Rudolf II. Habsburský, na naléhání slezských stavů, trvalý pobyt Židů ve Slezsku. Výjimku obdržely jen hornoslezský Zülz (Biała) a dolnoslezský Hlohov (Glogau). Zülz se pak stal věhlasnou židovskou obcí. Dalším útočištěm Židů se stala moravská enkláva Osoblahy, podléhající olomouckým biskupům, neboť moravské stavy nepřijaly uvedené císařské edikty. Osoblahy se tak stala důležitým židovským střediskem široké oblasti horního povodí Odry. Židé byli od r. 1752 ve Slezsku tolerováni, v té době jich zde žilo necelých šestset.

Věnujme svou pozornost období od roku 1848, kdy můžeme hovořit o vzniku národa. Dosud převládala zemská příslušnost, všichni se cítili být Slezany obcující buď německým či českým jazykem, hovořící jidiš, po našemu či po našimu. Moderní národní uvědomění bylo v Rakouském Slezsku před rokem 1848 relativně nejsilnější u Němců. Ti, kteří o sobě prohlašovali, že jsou

vlastenci, chápali své "vlastenectví" spíše ve vztahu ke státu nebo rodnému kraji. Mezi Čechy proces národního obrození zasáhl zatím jen úzkou vrstvičku lidí, k jeho projevům na Opavsku patřila česká knihovna kateřinského sedláka Filípka a kroužky vlastenců kolem kravařovského a opavského čtenářského spolku.

Vztahy k ostatním českým zemím ze státoprávního hlediska podstatně oslábly. Výrazem odporu ke snahám o spojení zemí Koruny pod jednotnou správou a o vytvoření společného sněmu pro Čechy a zemi Moravskoslezskou byl dopis Slezskeho veřejného konventu císaři Ferdinandu V. z 9. 5. 1848: *"Jestliže je slezské vévodství po století spojeno s českým královstvím pod vládou jedné a téže hlavy státu a jestliže byla slezská knížectví propůjčována okněžněným osobám jako léno českými králi, tak se to dělo jen od nejvyšších slezských vévodů, kteří byli současně českými králi."* Sněm ve Frankfurtu byl pro německé liberály a demokraty prvořadým cílem. V tomto duchu se vyslovili ve své petici opavští měšťané, kteří viděli jedinou perspektivu ve spojení s pruským Slezskem a to prostřednictvím Rakouska a Nového Německa. Stejně postoje také zaujala česká část obyvatel Opavska. Obyvatelé Klimkovic a okolních vsí podepisují německou petici protestující proti Slovanskému sjezdu a radikálně se staví proti připojení Slezska k Čechám: *"Jsme dalecí odporu vůči Němcům. Chceme svobodnou a šťastnou budoucnost očekávat spolu s nimi a nikoli ve svazku se zaslepenými Čechy pod ruskou kuratelou a knutou!"* Slezský demokrat Hans Kudlich se ve své předvolební schůzi v Horním Benešově vyslovil proti spojení českých zemí. Právě jeho konkrétní sociální požadavky jako "zrušení roboty bez náhrady" našly u českého obyvatelstva Slezska větší ohlas než česká nacionalistická argumentace. Zvláště když tyto argumenty byly převážně spojené s konzervativním společenským programem českým. Vždyť i klimkovská rezoluce obsahovala ze tří čtvrtin sociální požadavky a odmítnutí českých nacionálních a státoprávních snah zabíralo toliko třetinu textu. Právě německá levice, jejíž jádro tvořilo 20 poslanců, byla radikální částí kroměřížského sněmu proti konzervativnímu křídlu tvořeného českou pravicí v čele s Františkem Palackým.

Nové zemské zřízení pro Slezsko dnem 30. 12. 1849 oddělilo Slezsko od Moravy. Po r. 1849 zanikly knížecí vlády, kraje a městské kriminální a vrchnostenské soudy a do čela Slezska byl postaven místodržitel. V r. 1851 je němčina vyhlášena za jedinou úřední řeč, čeština a polština byly vyhlášeny toliko za dialekty. Centralistická většina slezského sněmu se ostře stavěla proti české a moravské deklaraci 1868, jakož i proti královskému reskriptu a fundamentálkám z r. 1871. Sněm jasně prohlásil: *"Slezský sněm protestuje proti každému pokusu vévodství Slezské vřaditi mimo ústavu ve státní spojení s královstvím českým."*

K cílevědomějšímu rozvoji českého národního hnutí docházelo na Opavsku až od počátku 60. let zásluhou profesora opavského gymnázia Antonína Vaška a jeho Opavského besedníku. České státoprávní a některé další národní požadavky ve Slezsku byly poprvé jasně formulovány na táboru lidu na Ostré hůrce u Chabičova 12. září 1869. Koncem 70. let přecházejí čeští národovci do ofenzívy, zakládají roku 1871 Matici opavskou a její Věstník jako první český vědecký časopis ve Slezsku.

V období 1851/52 žilo v západním Slezsku 56.084 Čechů a 219.611 Němců. V soudních okresech Klimkovic a Opava venkov tvořili Češi většinové obyvatelstvo a silná česká menšina byla v okresech Bílovec, Vítkov a v městě Opava. Pro západní okresy Krnov, Bruntál a Frývaldov byl poměr 196.959 Němců a 54 Čechů. V pruském Slezsku se po roce 1873 aktivizuje uvědomělá polonizační činnost vedena katolickými knězi, Moravci pak než by se stali Poláky, přikláněli se k straně německé. Katolické noviny založené r. 1893 mají výraznou propruskou tendenci. V roce 1861 žilo ve vládním obvodu Oppeln 51.187 ob. s muttersprache mährisch, nejvíce v okresech Ratibor 34,68% a Leobschütz/Hlubčice 10,48%. V roce 1900 to bylo v tomto vládním obvodu 64.382 mährisch (Ratibor 33,9 %, Leobschütz 10,7%). V Opavském kraji bylo v roce 1910 obyvatelstvo s obcovací řečí německou zastoupeno stoprocentně v soudních okresech Javorník, Vidnava, Frývaldov, Cukmantl, Vrbno, Bruntál, Jidřichov, Osoblaha, Albrechtice, Horní Benešov, s 99% Krnov a Odry, s 89% Vítkov, s 52% německého jazyka byly okresy Opava a Bílovec. Převaha obyvatel s obcovací českou obcovacího jazyka byla v okrese Klimkovic 84 %.

Ke konci „velké války“ se 22.9.1918 koná masové shromáždění slezského lidu českého původu na Ostré hůrce hlásící se k myšlence sounáležitosti s "československým národem". Z tribuny zazněly projevy tehdejších významných politiků propagující jednotu slezského lidu s "národem československým" a žádající spojení s 50.000 Čechy, žijícími v tehdejší Pruském Slezsku. Shromáždění bylo ukončeno *"Příisahou Českého Slezska národu československému"*.

Reakce německé většiny přišla zanedlouho. Po listu městské rady v Opavě císaři následovaly plakáty Deutscher Volksrat für Schlesien zvučí obyvatele Opavy a jiných slezských měst a obcí na Volkstag dne 15. října 1918. V textu plakátu mimo jiné čteme *"Nechceme Čechům vládnout, ani je zotročovati, to nechceme nikdy. Přejeme jim plné samostatnosti na zděděné hroudě, pro sebe však žádáme německý stát..."* Dne 30. 10. 1918 vydává dr. Robert Freibler provolání o vyhlášení provincie Sudetenland jako součásti Republiky Deutschösterreich. Z kraje opavského patřily k Sudetenlandu, kromě statutárního města Opava, soudní okresy Frývaldov, Javorník, Vidnava, Cukmantl, Bruntál, Horní Benešov, Vrbno, Krnov, Jindřichov, Osoblaha, Albrechtice, Odry, většina obcí soudního okresu Vítkov a menší část obcí okresu Opava – venkov, 7 obcí soudního okresu Bílovec a 2 obce soudního okresu Klimkovice. Správa narážela na velké obtíže zvláště v dopravě a zásobování a také v tom, že měla někde vedle sebe i národní výbory české, jak tomu bylo zvláště v Opavě samé. Na území opavského Slezska působil český Zemský národní výbor pro Slezsko, který byl proklamován v Matičním domě v Opavě za účasti šestnácti představitelů českého života ve Slezsku. Československá vláda se rozhodla k vojenskému zásahu proti Sudetenlandu a to když se přesvědčila, že vlády Francie, V. Británie a Itálie nebudou nic namítat proti vojenskému záboru území, které ještě nebylo mírovou smlouvou stvrzeno jako součást ČSR. Obsazením Bílovce započalo obsazování Západního Slezska a 18.12. bylo obsazeno hlavní město Sudetenlandu Opava. Vojenské obsazování pokračuje 28. 12. obsazením Krnova a Bruntálu a do konce roku jsou obsazeny obce na Frývaldovsku, poslední byl obsazen 4.1.1919 Cukmantl. Obecní rady většinou proti obsazování protestovaly zdůrazňující, že také Němci mají právo na sebeurčení. V Krnově se 28.2.1919 sešlo poslední shromáždění Landesversammlung provincie Sudetenland. Podepsáním Saint-germainské mírové smlouvy 10. září 1919 bylo všem jasné, že Slezsko bylo vydáno do lůna českého státu a právo sebeurčovací je právem bezcenným zásluhou zvláště velmocí. Před devadesáti lety se pokusilo německé obyvatelstvo o samosprávný útvar na základě práva sebeurčovacího, který byl po padesáti dnech vojensky likvidován.

Věnujme nyní pár řádků Hlučínsku. Mírem vratislavským byla podstoupena část Opavska, Hlučínsko, moravská enkláva Ketř/Katscher a část Krnovska Hlubčicko/ Leobschütz Prusku. V roce 1763 dochází k nařízení o zavedení německého jazyka na všechny základní školy a r. 1764 je vydáno nařízení, podle kterého kněží, kteří do roka nezvládnou německý jazyk, musí opustit svůj úřad. Byli to však katoličtí kněží, kteří pomáhali udržet povědomí jazykového spojení s Moravou mezi Moravci a přispěli tak k národnímu probuzení jak Moravců, tak Poláků. V průběhu druhé poloviny 19. a na počátku 20. století docházelo ke stále silnějšímu zapojení širokých vrstev občanů Hlučínska do politického vývoje směřující ke splynutí se státně politickým národem pruským. Politicky se obyvatelstvo přimklo k pruské státní ideologii, což bylo bezděčným výsledkem jeho hospodářské závislosti, ale také i osobním rozhodnutím a projevem svobodné vůle.

Politici představitelé Čechů v zahraničním i domácím protirakouském odboji uvažovali o budoucích hranicích státu. V tomto smyslu československá vláda v Mémoire VIII: La Haute Silésie Tchèque (Region de Ratibor), předložené na pařížské mírové konferenci v roce 1919 prostřednictvím ministra zahraničí dr. E. Beneše, požadovala nejen území Hlubčicka a Hlučínska ale také Ratibořska s městy Ratiboř/Ratibor, Rybník, Vladislav/ Loslau, Žárov/Sohrau. To vše prý na národnostním principu. Největší manifest proti připojení k Československé republice se uskutečnil v Ratiboři 14. 5. 1919. V neoficiálním referendu vyslovilo celých 93,7% obyvatelstva Hlučínska přání zůstat v rámci Německa. Intervenovalo se u šéfa dohodové mise v Berlíně, protestní telegramy byly odesílány vládám Francie, Velké Británie a USA, hlučínské ženy psaly papeži, delegace z Ratiboře neúspěšně přesvědčovala Masaryka a Tusara, aby se Hlučínska zřekli. Vojenský zábor území provedl 4.2.1920 3. moravský pluk v Opavě s reprezentativním doprovodem. Obyvatelstvo však tento „průvod“ naprosto ignorovalo a vůbec nevycházelo z domů. Zplnomocněný komisař pro Hlučínsko dr. Šrámek tak přicházel na území, kde ho nikdo nevítal. Připojování území k jinému státnímu celku bylo spojeno s obrovskými problémy a sotva kdy splní očekávání, jež do nich na obou stranách vkládáno. Při sčítání obyvatel došlo k ovlivňování, nebyla připuštěna možnost uvádět jako národnost Moravci, Němci byli přesvědčováni, aby psali národnost českou. Od 1. září 1920 je vyučovacím jazykem čeština. Ukázalo se, že počesťovací snahy na Hlučínsku jsou vyloučeny. Mluvílo se moravsky, ale smýšlelo pruský – deutschgesinnt. Když byly školy v září 1920 počesťovány, chodily děti zaměstnanců, kteří optovali potom pro Německo, do "Privatunterrichtu", v r. 1928 již bylo těchto dětí

napočteno 334 a v dle sčítání z 21. října 1935 864 dětí. Při prvních volbách v r. 1925 většinu hlasů obdržela německá strana křesťansko-sociální, při volbách r. 1929 zase tytéž hlasy dostala německá strana nacionální dr. Schollicha, při posledních volbách 1935 73,3 % voličů dalo svůj hlas německým nacionalistickým stranám. Taková byla atmosféra na Hlučínsku. Hlučínsko se stalo silně problémovým územím nového Československa. Šlo především o hospodářské obtíže. Na Hlučínsku byli jednak zemědělství dělníci, kteří chodili na práci do úrodného Poodří, pak tam byli t. zv. hausíři, podomní obchodníci, dále zedníci, "mulaři", ti všichni chodili za práci do Reichu. Sociální neklid byl způsobený otevřenou diskriminací ze strany majority (pozemková reforma, půdu dostali přistěhovalci, práci ten, kdo vstoupil do Sokola a jiných národoveckých organizací), ale i neochotou „přizpůsobit se“ novým podmínkám. Logickým vyústěním všech těchto problémů se staly parlamentní volby v roce 1935, kdy většina voličů (73,3 %) na tomto území dala svůj hlas německým nacionalistickým stranám.

Již v roce 1920 se uvažovalo o zrušení Země Slezské a to v souvislosti s přijetím zákona č. 126/1920 Sb. „o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé“. Území dosavadní Země Slezské mělo být rozděleno mezi župy Olomouc, Moravská Ostrava a Český Těšín. České politické kruhy na Slezsku byly pro nové správní rozdělení z důvodu vytvoření hráze proti separatismu. Podle sčítání v roce 1921 žilo v Západním Slezsku 361.268 ob.. Z toho bylo 118.568 (33,9%) Čechů a 229.360 Němců (65,6%). Češi v západním Slezsku, to i přes přírůstek Čechů v předtím 95-100% německých okresech tvořený státními zaměstnanci, vojáky, policisty, zaměstnanci dráhy a pošty a novými osadníky, zůstávají stále v postavení národnostní menšiny.

Počínaje lednem 1927 začalo se intenzivně diskutovat o plánu na sloučení Slezska a Moravy a zániku Země Slezské. Jak psala tehdejší publicistika, proti spojení Slezska s Moravou protestovaly všechny tři národnosti. Proti spojení byli českoslovenští sociální demokraté, němečtí sociální demokraté (DSAP), ve východním Slezsku vystupoval nejostřeji proti spojení J. Koždoň. O jeho argumenty se opírali nejen poslanci negativistických německých stran (DNSAP, DNP) při svých vystoupeních v parlamentu proti připravovanému zákonu, při veřejných schůzích a vystoupeních, ale také německé sociální demokracie.

Téměř všechny slezské noviny, německé i české, otiskly protestní články a mnohé české noviny měly úvodníky v černém rámečku. Často se v nich objevuje motto Josefa Koždoně **„Schlesien den Schlesiern!“**. Úvodníkem v Deutsche Post „Wir bleiben Schlesier“ se nese ubezpečení, že se Slezané se zánikem samostatnosti Slezska nesmíří a že slezanství zůstane zachováno v jejich srdcích. Slezsko přestává existovat jako samostatný správní útvar. Německá národnost se tak rozpustila v poli moravkoslezském. Vláda pohřbila slib o tom, že bude zde *„Režim by byl podobný režimu švýcarskému - La régime serait semblable à celui de la Suisse.“* neb *„bude to režim velmi liberální, který se bude značně přibližovat režimu švýcarskému“* - *„qui se rapprocherait considérablement au régime de la Suisse“*, jak bylo slíbeno v Memoiré /Memorandu/ No. III a v důvěrné nótě Edvarda Beneše z 20.5.1919.

K 1.12.1928 byl v Brně zřízen Zemský úřad pro Zemi Moravkoslezskou. Na území Slezska dále přibývá česky hovořícího obyvatelstva a zvláště po přijetí jazykového zákona, kdy je u státních zaměstnanců vyžadována čeština a tak se v oblastech s německy hovořícím obyvatelstvem objevují čeští státní zaměstnanci, zaměstnanci pošt a drah. Jsou pro ně stavěny školy a zároveň je vyvíjen tlak na německé dělníky, aby posílali své děti do českých škol a tím si zajistili práci. V obraně před čechizací Slezska se v slezských okresech rozvíjí hnutí za kmenové země (Stammlandbewegung). Propagátory jsou nepolitické svazy a spolky, Bund der Deutschen Schlesiern, studentská sdružení až po Wandervogel. Je založená vrtislavská vlastivědná ročenka Schlesisches Jahrbuch prosazující ideu slezského kmene a Velkého Slezska. Pořádají se každoroční Slezské kulturní dny Schlesische Kulturwoche. Mezi německými obyvateli převažovaly jednoznačně sympatie k politickému negativismu a ke spojení s německou říší. V roce 1930 žilo v západoslezských okresech 394.772 ob., z toho 233.859 Němců a 148.072 Čechů, nárůst Čechů proti roku 1921 byl 28.510 ob.

Přichází Mnichov a politické okresy Frývaldov, Bruntál, Krnov, Opava, Bílovec a Hlučín se staly součástí Německé říše. Okres Hlučín (316 km², 52.967 ob., 51.455 Němců) jako „Altreich“ se stal součástí Landkreis Ratibor provincie Schlesien. V březnu 1939 jsou vymezeny hranice Reichsgau Sudetenland (Říšské župy Sudety) a 1.5.1939 je tato župa slavnostně vyhlášena. Všechny okresy západního Slezska se staly součástí Regierungsbezirk Troppau (vládního obvodu Opava). Místní obyvatelé (Češi a Němci) se stali na základě smlouvy z 26.11.1938 dle § 1 dnem 10. října 1938 německými státními příslušníky (podle sčítání 17.5.1939 získalo říšskou

příslušnost 64.431 Čechů). Podle ustanovení § 3 Smlouvy osoby neněmecké národnosti, které podle ustanovení § 1 nabývají německé státní příslušnosti, mohou do 29. března 1939 optovat pro československé státní občanství. Celkový pokles obyvatel, bez Hlučínska, proti roku 1930 byl 4.976 obyvatel, nárůst počtu obyvatel byl v okrese Krnov 1.130 ob. Počet Čechů poklesl v okresech Frývaldov, Bruntál, Krnov na úroveň roku 1918. Bylo to způsobeno odchodem státních zaměstnanců, zaměstnanců drah a pošt, učitelů, vojáků a četníků po 1. 10. z důvodu ztráty zaměstnání. Odejiti museli také Češi, kteří se aktivně účastnili čechizace, ale i němečtí antifašisté a Židé. Podle tohoto sčítání žilo ve slezských okresech i s Hlučínem 384.408 ob., z toho 308.389 Němců s říšským občanstvím a 64.467 Čechů s říšským občanstvím a 11.552 obyvatel bez státní příslušnosti. Proti roku 1930 se počet Němců zvýšil o 74.530 obyvatel, z toho na Hlučínsku bylo 51.455 Němců, nárůst počtu Němců je dán tím, že 23.075 Čechů se přihlásilo k německé národnosti.

Po roce 1945 byla opět slezská otázka projednávána v rámci úvah o novém členění státu. Byly obnoveny poměry před Mnichovem s tím, že bude odsunuto veškeré německé obyvatelstvo z politických okresů Frývaldov, Bruntál, Krnov, Opava, Hlučín, Bílovec. To období je spojeno s vyháněním Němců spojeným s násilím a excesy (květen-srpen 1945), odsunem německého obyvatelstva od 28.1.1946 až do 27.11.1946, započatého v Krnově a ukončeného v Krnově, a zejména s politickým bojem o moc. S odsunem Němců dochází k přejmenování obcí (7 na Bruntálsku a 5 na Krnovsku) a přejmenování Frývaldova spolu s lázněmi Gräfenberk na Jeseník a Cukmantlu na Zlaté Hory.

Před osmdesáti lety z vůle mocných zanikla Země Slezká, před 63 lety, řečeno slovy Benešovi, bylo vylikvidováno původní obyvatelstvo. Slezká orlice se sice vrátila do znaku státu a kraje, ve městech však nevlají žlutočerné a žlutomodré prapory a na polích nezní melodie slezských písní. Z úst politiků a z medií se dozvídáme, že města Bruntál, Krnov, Jeseník a Opava leží na severní Moravě a tajemný Praděd (Altwater) je nejvyšší horou Moravy.

Kdeže ty Slezske jsi?

Literatura:

- Die tschechoslowakischen Denkschriften für die Friedenskonferenz von Paris 1919/1920, herausgegeben von Dr. jur. Hermann Raschhofer, Carl Heymanns Verlag in Berlin W8, 1938
- Freißler, Robert: Vom Zerfall Österreichs bis zum tschechoslowakischen Staate, Berlin Zoppos 1921
- Gawrecká, Marie: Československé Slezske mezi světovými válkami, Opava 2000
- Němci ve Slezske 1918- 1938, ÚHM FPF Slezske university, Opava 2004
- Gawrecki, Dan. a kol.: Dějiny Českého Slezska, I, II, díl. Opava 2003
- Gawrecki, Dan: Opava v roce 1848. In: Opava. Sborník k dějinám města. Opava 1998, str. 77 – 91. Opavské Slezske a požadavek spojení českých zemí v roce 1848. ČSM – B 25, 1976
- Hosák Ladislav, Dr.: Historický místopis země Moravkoslezske, VII. Opavský kraj, Společnost přátel starožitností Čsl. v Praze, Praha 1937
- Chocholatý František: Slezske, Střední Evropa č. 17, 18, 19, 20/1991, Praha 1991
- Velký znak "Deutschoesterreich" a země koruny české 1918-1919, Sborník příspěvků z konference českých, moravských a slezských heraldiků.... 1991,
- Vývoj zemského znaku země Opavské, Heraldica Viva, Východočeské museum Pardubice 1992, Die Herzoge von Troppau, Jägerndorf, Leobschütz und Ratibor, in Europäische Stammtafeln, Band III/1, Neue Folge, Marburg 1984, Taf. 18
- Slezske, Sborník, Matice Slezska, Opava 1992
- Schlesien, Geschichte, Kultur und Wirtschaft, Verlag Wissenschaft und Politik, Bielefeld 1995,
- Vyhlídal J.: Čechové v pruském Slezske, Praha 1899

Tato přednáška má i německou verzi „Kurze Übersicht der Geschichte Schlesiens und nationale Fragen der Region“ a je rovněž zveřejněna na www.go-east-mission.de, viz [zde](#).

Další vybrané články autora s příbuznou tematikou:

Slezské války a česko-německé vztahy

Přednáška z července 1996, vyšlo též na www.go-east-mission.de [zde](#)

Šlonzáci a Volkliste

Psáno v červnu 2005, vyšlo též na www.go-east-mission.de [zde](#)

Územní československo-polské spory a osud Moravců

Psáno v červnu 2005, vyšlo též na www.go-east-mission.de [zde](#)